

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към 31.07.2016

ЦИТИРАНИТЕ ДАННИ В БЮЛЕТИНА СА ПОСЛЕДНИТЕ ДАННИ, ПУБЛИКУВАНИ В ОФИЦИАЛНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ: МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ, БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ, НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА. ЕЛЕКТРОННАТА СИСТЕМА, ИЗПОЛЗВАНА ЗА ТЕГЛЕНЕ НА ДАННИ ОТ ОФИЦИАЛНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ Е SEIC DATA MANAGER.

ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА
ДИРЕКЦИЯ
ГЛАВЕН ИКОНОМИСТ
ГЛАВЕН АНАЛИЗАТОР
ХРИСТО ДИМИТРОВ
EMAIL :
DIMITROV_HR@UBB.BG

Source:

БЪЛГАРИЯ: ИКОНОМИЧЕСКИ И ПАЗАРНИ АНАЛИЗИ

Месечен обзор Юли 2016

- Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на EUR 122,8 млн. при излишък от EUR 71,1 млн. за май 2015
- През периода януари - май 2016 износет на България за трети страни намалява с 15,4% в сравнение със същия период на 2015 и е на стойност BGN 5 752,7 млн.
- Брутният външен дълг в края на май 2016 е EUR 35 252,9 млн. (76.1% от БВП)
- По данни на БНБ през юни 2016 чуждестранните резерви на България са в размер на BGN 43,9 млрд. (EUR 22,4 млрд.) и нарастват с 3,2% на месечна база и с 16,7% на годишна база
- През първото тримесечие на 2016 брутният вътрешен продукт (БВП) нараства с 2,9% спрямо съответното тримесечие на предходната година
- По предварителни данни през май 2016 индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, намалява с 2.0% в сравнение с април 2016 година
- През май 2016 оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 3.9% спрямо същия месец на предходната година
- Календарно изгладените данни показват намаление от 8.1% на строителната продукция през май 2016 в сравнение със същия месец на 2015 година
- Пътуванията на български граждани в чужбина през юни 2016 са 565,2 хил.
- През юли 2016 общият показател на бизнес климата се понижава с 0,9 пункта спрямо предходния месец
- Общият индекс на цените на производител през юни 2016 нараства с 0.6% спрямо предходния месец
- Индексът на потребителските цени за юни 2016 спрямо май 2016 е 99,9%, т.е. месечната инфлация е минус 0,1%
- През юни безработицата продължава да намалява до 8.4%
- По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към месец юни 2016 е положително в размер на BGN 3 071,2 млн.
- Съгласно водения от МФ официален регистър на дълга, дългът на подсектор „Централно управление“ към края на юни 2016 възлиза на EUR 13 363,0 млн.
- През юни 2016 широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 8,9% при годишно нарастване от 8.1% през май 2016 година
- SOFIX достигна рекордни за 2016 нива, отбелязвайки нов връх за годината от 461,6 пункта.
- През второто тримесечие на 2016 основните финансови показатели на банковата система се запазват на нива, осигуряващи стабилност и растеж на банковата дейност

България:	2013 (a)	2014 (a)	2015 (a)	2016 (p)	2017 (p)	2018 (p)	2019 (p)
Основни макроикономически показатели							
Брутен вътрешен продукт							
БВП (млн. лв.)	81 971	83 612	86 373	89 219	92 426	95 979	99 730
БВП (млн. евро)	41 911	42 750	44 162	45 617	47 257	49 073	50 991
БВП (реален растеж, %)	1.3	1.5	3	2.1	2.5	2.7	2.7
Потребление	-0.7	2.2	0.7	1.5	2.2	2.5	2.4
Бруто-образуване на основен капитал	0.3	3.4	2.5	-1.8	-0.1	2.7	2.5
Износ на стоки и услуги	9.2	-0.1	7.6	4.5	4.7	4.9	5.1
Внос на стоки и услуги	4.9	1.5	4.4	2.6	3.6	4.7	5.2
Пазар на труда и цени							
Заетост (%)	-0.4	0.4	0.4	0.5	0.6	0.6	0.6
Коефициент на безработица (%)	12.9	11.4	9.1	8.6	7.9	7.4	7.1
Компенсации на един зает (%)	8.8	5.6	1.8	2.7	3.4	3.8	4
Дефлатор на БВП (%)	-0.7	0.4	0.3	1.2	1.1	1.1	1.2
Средногодишна инфлация (%)	0.4	-1.6	-1.1	-0.8	1.1	1.2	1.4
Платежен баланс							
Текуща сметка (% от БВП)	1.8	0.9	1.4	1.8	2	1.7	1.8
Търговски баланс (% от БВП)	-6.9	-6.5	-4.3	-2.8	-2.4	-2.6	-3
ПЧИ (% от БВП)	3.6	3.6	3.6	3.7	3.7	3.7	3.8
Паричен сектор							
М3 (% нарастване на годишна база)	8.5	1.1	8.8	8	8.3	8.7	9
Кредити на фирми (% нарастване на годишна база)	0.5	-10.8	-1.8	-0.6	2.7	4.6	6.2
Кредити на домакинства (% нарастване на годишна база)	0.2	-1.6	-1.3	0	1.9	3.4	4.3
Източник: 2016, Пролетна прогноза на МФ							

I. ВЪНШЕН СЕКТОР

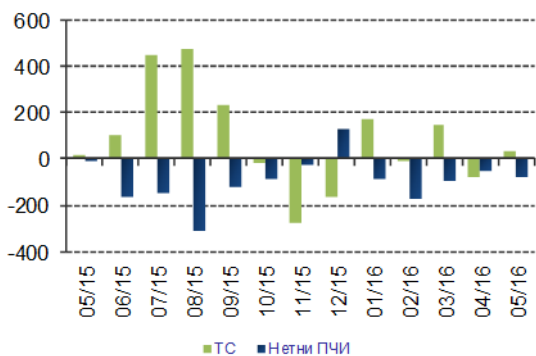
Платежен баланс

Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на EUR 122,8 млн. при излишък от EUR 71,1 млн. за май 2015

Платежен баланс (EUR млн.)

Източник: БНБ

Данни теглени чрез: CEIC Data manager

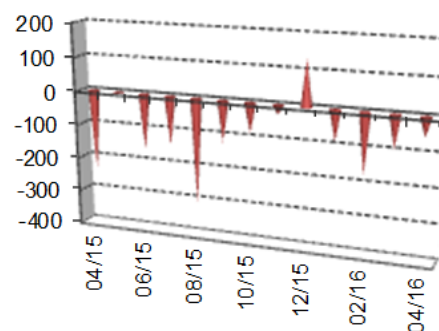
Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на EUR 122,8 млн. при излишък от EUR 71,1 млн. за май 2015. За януари – май 2016 текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на EUR 900,2 млн. (1,9% от БВП) при излишък от EUR 465,8 млн. (1,1% от БВП) за януари – май 2015. За май 2016 салдото по текущата сметка е положително и възлиза на EUR 36,5 млн. (при излишък от EUR 16,6 млн. за май 2015). За януари – май 2016 текущата сметка е положителна и възлиза на EUR 274,8 млн. (0,6% от БВП) при дефицит от EUR 192,1 млн. (0,4% от БВП) за януари – май 2015. Търговското салдо за май 2016 е отрицателно в размер на EUR 177,6 млн. при дефицит от EUR 125 млн. за май 2015. За януари – май 2016 търговското салдо е отрицателно в размер на EUR 499,4 млн. (1,1% от БВП) при дефицит от EUR 821,4 млн. (1,9% от БВП) за същия период на 2015. Износът е EUR 1814,3 млн. за май 2016, като се понижава с EUR 12,7 млн. (0,7%) в сравнение с този за май 2015. (EUR 1827 млн.). За януари – май 2016 износът е EUR 8716,9 млн., като е по-нисък с EUR 243,6 млн. в сравнение с този за същия период на 2015 (EUR 8960,5 млн.). Износът за януари – май 2015 нараства на годишна база с 12,4%. Вносът за май 2016 е EUR 1991,9 млн., като се увеличава с 39,8 млн. (2%) спрямо май 2015 (EUR 1952,1 млн.). За януари – май 2016 вносът е EUR 9216,3 млн., като намалява с EUR 565,7 млн. (5,8%) спрямо

същия период на 2015 (EUR 9782 млн.). Вносът за януари – май 2015 нараства на годишна база с 4,5%. Салдото по услугите е положително в размер на 107,2 млн. евро при положително салдо от 113,5 млн. за май 2015. За януари – май 2016 салдото е положително в размер на EUR 399,6 млн. (0,9% от БВП) при положително салдо от EUR 433,4 млн. (1% от БВП) за януари – май 2015. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) за май 2016 е отрицателно в размер на EUR 1,6 млн. при отрицателно салдо от EUR 115,6 млн. за май 2015. За януари – май 2016 салдото е отрицателно в размер на EUR 292,9 млн. (0,6% от БВП) при отрицателно салдо от EUR 849 млн. (1,9% от БВП) за същия период на 2015. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на EUR 108,5 млн. при положително салдо от EUR 143,7 млн. евро за май 2015. За януари – май 2016 салдото е положително в размер на EUR 667,5 млн. (1,4% от БВП) при положително салдо от EUR 1044,9 млн. (2,4% от БВП) за същия период на 2015. Капиталовата сметка е положителна в размер на EUR 86,2 млн. при положителна стойност от EUR 54,5 млн. за май 2015. За януари – май 2016 капиталовата сметка е положителна – EUR 625,4 млн. (1,3% от БВП), при положителна стойност от EUR 657,9 млн. (1,5% от БВП) за януари – май 2015. Финансовата сметка за май 2016 е положителна в размер на 304,5 млн. при положителна стойност от EUR 299,4 млн. за май 2015. За януари – май 2016 финансовата сметка е положителна – EUR 913,9 млн. (2% от БВП), при положителна стойност от EUR 1360 млн. (3,1% от БВП) за същия период на 2015. Салдото по статия Пречи инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е отрицателно в размер на EUR 75,4 млн. при отрицателно салдо от EUR 3,8 млн. за май 2015. За януари – май 2016 салдото е отрицателно в размер на EUR 480,1 млн. (1% от БВП) при отрицателно салдо от EUR 802,1 млн. (1,8% от БВП) за същия период на 2015. Преките инвестиции – активи се понижават със EUR 7,9 млн. при увеличение с EUR 91,3 млн. за май 2015. За януари – май 2016 те се увеличават с EUR 99,7 млн., при нарастване от EUR 126,2 млн. за същия период на 2015. Преките инвестиции – пасиви се увеличават с EUR 67,5 млн. при ръст от EUR 95,1 млн. за май 2015. За януари – май 2016 те нарастват с EUR 579,8 млн. при увеличение с EUR 928,3 млн. евро за януари – май 2015. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на EUR 72,6 млн. при отрицателна стойност от EUR 573,6 млн. за май 2015. За януари – май 2016 салдото е отрицателно в размер на EUR 1060,9 млн. (2,3% от БВП) при отрицателно салдо от EUR 1689,6 млн. (3,8% от БВП) за същия период на 2015. Портфейлните инвестиции – активи за май 2016 нарастват с EUR 35,7 млн. при намаление с EUR 611,2 млн. за май 2015. За януари – май 2016 те се увеличават с EUR 1,4 млн. при намаление с EUR 656,7 млн. за същия период на 2015. Портфейлните инвестиции – пасиви за май 2016 се понижават с EUR 36,9 млн. при намаление с EUR 37,6 млн. за май 2015. За януари – май 2016 портфейлните инвестиции – пасиви се повишават с EUR 1062,3 млн. при увеличение с EUR 1032,9 млн. за същия период на 2015. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на EUR 175 млн. при положително салдо от EUR 895,1 млн. за май 2015. За януари – май 2016 салдото е положително в размер на EUR 1195,7 млн. (2,6% от БВП) при положително салдо от EUR 1195,8 млн. (2,7% от БВП) за януари – май 2015. Други инвестиции – активи се увеличават със EUR 172,8 млн. при увеличение с EUR 27,1 млн. за май 2015. За януари – май 2016 те се повишават с EUR 1281,7 млн. при намаление с EUR 1343,1 млн. за същия период на 2015. Други инвестиции – пасиви за май 2016 намаляват с EUR 2,2 млн. при понижаване с EUR 868 млн. за май 2015. За януари – май 2016 те нарастват с EUR 85,9 млн. при понижаване от EUR 2538,9 млн. за същия период на 2015. Резервните активи на БНБ нарастват със EUR 119,2 млн. през отчетния месец при намаление с EUR 39,6 млн. за май 2015. За януари – май 2016 те нарастват с EUR 1289,9 млн. (2,8% от БВП) при увеличение от EUR 2652,1 млн. (6% от БВП) за същия период на 2015. Статия Грешки и пропуски, нето е положителна в размер на EUR 181,8 млн. при положителна стойност от EUR 228,4 млн. за май 2015. По предварителни данни за януари – май 2016 статията е положителна в размер на EUR 13,7 млн. (0,03% от БВП) при положителна стойност от EUR 894,2 млн. евро (2% от БВП) за същия период на 2015.

ПЧИ 2015 - 2016 (EUR млн.)

Източник : БНБ

Данни теглени чрез: CEIC Data Manager

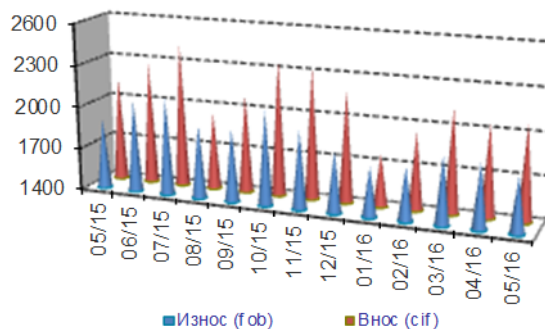
2. Външна търговия

През периода януари - май 2016 износът на България за трети страни намалява с 15,4% в сравнение със същия период на 2015 и е на стойност BGN 5 752,7 млн.

През периода януари - май 2016 износът на България за трети страни намалява с 15,4% в сравнение със същия период на 2015 и е на стойност BGN 5 752,7 млн. Основни търговски партньори на България са Турция, Китай, бившата югославска република Македония, Сърбия, САЩ и Руската федерация, които формират 50,7% от износа за трети страни. През май 2016 износът на България за трети страни спада с 21,3% спрямо съответния месец на предходната година и е в размер на BGN 1 120,7 млн. Вносът на България от трети страни през периода януари - май 2016 намалява със 17,4% в сравнение със същия период на 2015 и е на стойност BGN 6 417,3 млн. (по цени CIF). През май 2016 вносът на България от трети страни спада с 9,4% спрямо съответния месец на предходната година и е в размер на BGN 1 455,7 млн. Външнотърговското салдо (износ FOB - внос CIF) на България с трети страни през периода януари - май 2016 е отрицателно и е в размер на BGN 664,6 млн. През май 2016 външнотърговското салдо (износ FOB - внос CIF) с трети страни е отрицателно и е в размер на BGN 335,0 млн. През периода януари - май 2016 от България са изнесени стоки общо на стойност BGN 17 743,6 млн. и спрямо съответния период на 2015 износът намалява с 3,5%. През май 2016 общият износ възлиза на BGN 3 516,4 млн., или с 5,4% по-малко в сравнение със същия месец на предходната година. През периода януари - май 2016 в страната са внесени стоки общо на стойност BGN 19 568,8 млн. (по цени CIF), или със 7,0% по-малко спрямо същия период на 2015 година. През май 2016 общият внос намалява с 3,2% в сравнение със съответния месец на предходната година и е в размер на BGN 4 058,1 млн.

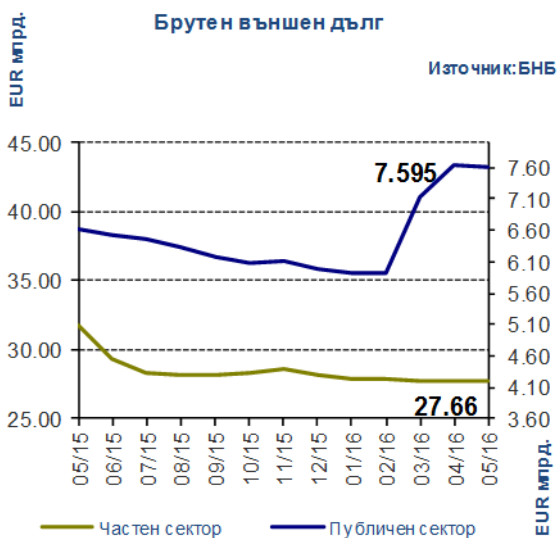
Външна търговия (EUR млн.)

Източник: НСИ

3. Външен дълг

Брутният външен дълг в края на май 2016 е EUR 35 252,9 млн. (76.1% от БВП)

Брутният външен дълг в края на май 2016 е EUR 35 252,9 млн. (76.1% от БВП), което е с EUR 1161,9 млн. (3.4%) повече в сравнение с края на 2015 (EUR 34 090,9 млн., 77.2% от БВП). Дългът намалява с EUR 449,8 млн. (1.3%) спрямо май 2015 (EUR 35 702,7 млн., 80.8% от БВП). В края на май 2016 дългосрочните задължения са EUR 27 695,3 млн. (78.6% от брутния дълг, 59.8% от БВП), като нарастват с EUR 1486,9 млн. (5.7%) спрямо края на 2015 (EUR 26 208.4 млн., 76.9% от дълга, 59.3 от БВП). Дългосрочният дълг намалява с EUR 229.1 млн. (0.8%) спрямо май 2015 (EUR 27 924.4 млн., 63.2% от БВП). Краткосрочните задължения възлизат на EUR 7557,6 млн. евро (21.4% от брутния дълг, 16.3% от БВП) и намаляват с EUR 325 млн. (4.1%) спрямо края на 2015 (EUR 7882,6 млн., 23.1% от дълга, 17.8% от БВП). Краткосрочният външен дълг се понижава с EUR 220,7 млн. (2.8%) спрямо май 2015 (EUR 7778.3 млн. евро, 17.6% от БВП). Брутният външен дълг на сектор Държавно управление в края на май 2016 е EUR 6670,9 млн. (14.4% от БВП). Спрямо края на 2015 (EUR 5576,3 млн., 12.6% от БВП) той нараства с EUR 1094,6 млн. (19.6%). Това основно се дължи на придобитите от нерезиденти емитирани облигации на международните капиталови пазари от Република България през март т.г. Дългът на сектора се повишава с EUR 528,3 млн. (8.6%) спрямо май 2015 (EUR 6142,6 млн., 13.9% от БВП). Външните задължения на сектор Банки са EUR 3875,9 млн. (8.4% от

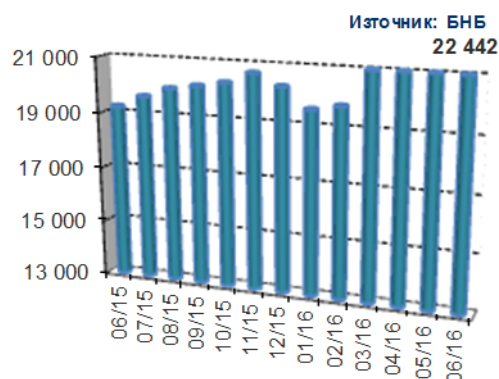
БВП). Те се понижават с EUR 250,5 млн. (6.1%) спрямо края на 2015 (EUR 4126,4 млн. евро, 9.3% от БВП). Дългът на сектор Банки намалява със EUR 190,3 млн. (4.7%) спрямо май 2015 (EUR 4066,3 млн. евро, 9.2% от БВП). Външните задължения на Други сектори са EUR 11 917,5 млн. (25.7% от БВП). Те нарастват със EUR 181,6 млн. (1.5%) спрямо края на 2015 (EUR 11 735,9 млн., 26.6% от БВП). Дългът на сектора нараства с EUR 57,2 млн. (0.5%) спрямо май 2015 (EUR 860,3 млн., 26.9% от БВП). В края на май 2016 вътрешнофирменото кредитиране е EUR 12 788,5 млн. (27.6% от БВП), което е със EUR 136.1 млн. (1.1%) повече в сравнение с края на 2015 (EUR 12 652,4 млн., 28.7% от БВП). Вътрешнофирменото кредитиране намалява с EUR 845 млн. (6.2%) спрямо май 2015 (EUR 13 633,5 млн., 30.9% от БВП). През януари – май 2016 получените кредити и депозити от нерезиденти са EUR 3168,8 млн. (6.8% от БВП) при EUR 3267,2 млн. (7.4% от БВП) за януари – май 2015. От тях EUR 1362,8 млн. (43% от общия размер) са за сектор Държавно управление, EUR 501,5 млн. (15.8% от общия размер) за сектор Банки, EUR 826,8 млн. (26.1%) за Други сектори, а EUR 477,7 млн. (15.1%) са вътрешнофирмено кредитиране. През януари – май 2016 извършените плащания по обслужването на брутния външен дълг са EUR 1705,4 млн. (3.7% от БВП) при EUR 5196,7 млн. (11.8% от БВП) за януари – май 2015. Нетният външен дълг в края на май 2016 е EUR 5269,3 млн., като намалява с EUR 1589,8 млн. (23.2%) спрямо края на 2015 (EUR 6859,1 млн.). Понижението се дължи на по-голямото нарастване на брутните външни активи (с EUR 2751,7 млн., 10.1%) в сравнение с увеличението на брутния външен дълг (с EUR 1161,9 млн., 3.4%). Като процент от БВП нетният външен дълг възлиза на 11.4% в края на май 2016 при 15.4% в края на 2015.

4. Чуждестранни резерви

По данни на БНБ през юни 2016 чуждестранните резерви на България са в размер на BGN 43,9 млрд. (EUR 22,4 млрд.) и нарастват с 3,2% на месечна база и с 16,7% на годишна база

По данни на БНБ през юни 2016 чуждестранните резерви на България са в размер на BGN 43,9 млрд. (EUR 22,4 млрд.) и нарастват с 3,2% на месечна база и с 16,7% на годишна база. Към края на юни 2016 паричните средства в БНБ нарастват с 5,5% на месечна база и с 19,8% на годишна база. Вложенията в монетарно злато са в размер на BGN 2, 998 млрд. и нарастват с 8,9% на месечна база и с 12,8% на годишна база. За същия период парите в обръщение нарастват с 1,8% на месечна база и с 12,7% на годишна база до BGN 12, 7 млрд. Задълженията към банки поддържат нивото си от предходния месец и отчитат ръст от 14,2 % до BGN 11,8 млрд. Задълженията към правителството и другите бюджетни организации са в размер на BGN 12,2 млрд. и нарастват съответно с 6,5% на месечна база и с 23% на годишна база. Между-народната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на краткосрочния външен дълг към международните резерви се подобрява на 285,5% през април 2016 спрямо 256,6% през декември 2015 и 230,5% през април 2015.

Чуждестранни резерви (EUR млн.)

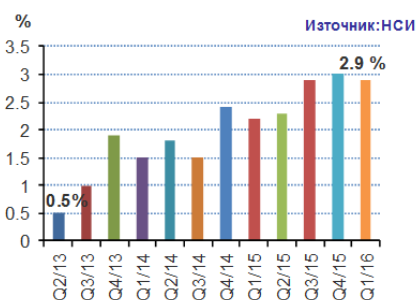
I. РЕАЛЕН СЕКТОР

1. Брутен вътрешен продукт

През първото тримесечие на 2016 брутният вътрешен продукт (БВП) нараства с 2,9% спрямо съответното тримесечие на предходната година

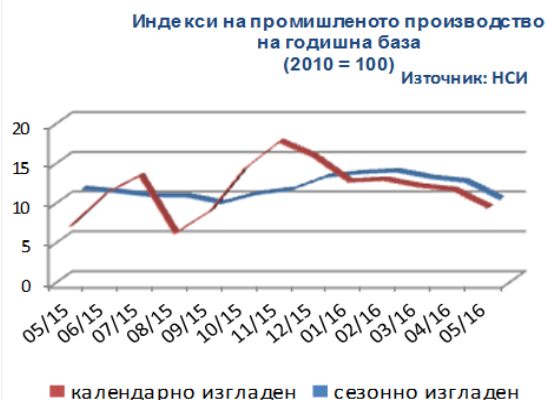
През първото тримесечие на 2016 брутният вътрешен продукт (БВП) нараства с 2,9% спрямо съответното тримесечие на предходната година и с 0,7% спрямо четвъртото тримесечие на 2015 според сезонно изгладените данни. Според експресните оценки на НСИ за първото тримесечие на 2016 БВП в номинално изражение достига BGN 17 926 млн. Реализираната добавена стойност през първото тримесечие на 2016 е BGN 15 207 млн. По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление (85,2%), което в стойностно изражение възлиза на BGN 15 268 млн. През първото тримесечие на 2016 бруто капиталонакопаването е BGN 2 839 млн. и заема 15,8% относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е отрицателно. През първото тримесечие на 2016 спрямо четвъртото тримесечие на 2015 БВП по сезонно изгладени данни се увеличава с 0,7%. За същия период брутната добавена стойност нараства с 0,9%. Според експресните оценки на БВП по елементи на крайното използване през първото тримесечие на 2016 принос за регистрирания икономически растеж има крайното потребление - с 0,5%.

Растеж на БВП спрямо същото тримесечие на предходната година предварителни оценки

2. Промислено производство

По предварителни данни през май 2016 индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, намалява с 2.0% в сравнение с април 2016 година

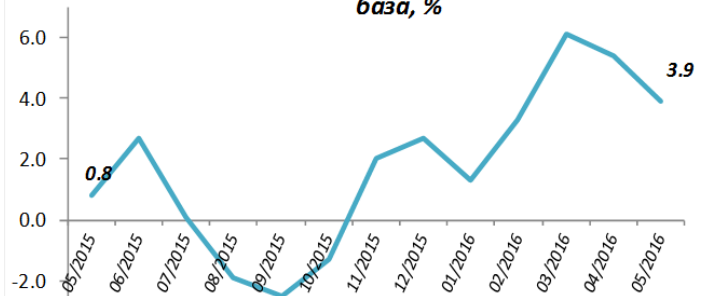
По предварителни данни през май 2016 индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, намалява с 2.0% в сравнение с април 2016 година. През май 2016 при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран спад от 3.3% спрямо съответния месец на 2015 година. През май 2016 намаление спрямо предходния месец е регистрирано в преработващата промишленост - с 3.5%, и в добивната промишленост - с 1.1%, докато в производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ е отчетено увеличение от 3.1%. На годишна база спад на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в добивната промишленост - с 4.2%, в преработващата промишленост - с 3.7%, и в производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 0.7%.

3. Търговия на дребно

През май 2016 оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 3.9% спрямо същия месец на предходната година

По предварителни сезонно изгладени данни през май 2016 оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0.2% спрямо предходния месец. През май 2016 оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 3.9% спрямо същия месец на предходната година. През май 2016 оборотът нараства спрямо предходния месец при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 2.0%, търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 1.4%, търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 1.0%, и търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 0.6%. През май 2016 спрямо същия месец на 2015 оборотът нараства по-значително при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 13.4%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 9.3%, и търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - със 7.4%. Намаление е регистрирано при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 6.8%, и търговията на дребно с разнообразни стоки - с 5.0%.

Изменение на оборота в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ на годишна база, %

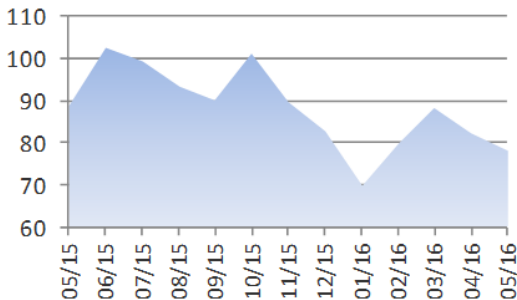

4. Строително производство

Календарно изгладените данни показват намаление от 8.1% на строителната продукция през май 2016 в сравнение със същия месец на 2015 година

Индекс на строителната продукция сезонно изгладени данни

Източник: НСИ
Данни теглени посредством CEIC
Data manager

По предварителни данни през май 2016 индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, остава на равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват намаление от 8.1% на строителната продукция през май 2016 в сравнение със същия месец на 2015 година. През май 2016 индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, запазва равнището от предходния месец, като продукцията от сградното строителство се увеличава с 0.6%, а гражданското/инженерното строителство намалява с 0.6%. На годишна база намалението на строителната продукция през май 2016, изчислено от календарно изгладени данни, се определя предимно от отрицателния темп при сградното строителство, където спадът е с 8.2%, а при гражданското/инженерното строителство понижението е със 7.9%.

5. Туризъм

Пътуванията на български граждани в чужбина през юни 2016 са 565,2 хил.

Пътуванията на български граждани в чужбина през юни 2016 са 565,2 хил., или с 20.7% над регистрираните през юни 2015 година. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през юни 2016 формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) - 41.8%, следвани от пътуванията с цел почивка и екскурзия - 32.6%, и пътуванията със служебна цел - 25.6%. През юни 2016 г. посещенията на чужденци в България са 1 355,0 хил., или с 19.5% над нивото от юни 2015 година. Регистрирано е увеличение при пътуванията със служебна цел - с 61.4%, и с цел почивка и екскурзия - с 24.6%, докато пътуванията с други цели запазват нивото си от предходната година.

Общо Посетители/Заминаващи

6. Бизнес климат

През юли 2016 общият показател на бизнес климата се понижава с 0,9 пункта спрямо предходния месец

През юли 2016 общият показател на бизнес климата се понижава с 0,9 пункта спрямо предходния месец. По-неблагоприятен бизнес климат е регистриран в сектора на услугите, докато в промишлеността и в търговията на дребно - остава приблизително на нивото си от юни. Единствено в строителството стопанската конюнктура се подобрява. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ запазва равнището си от юни. През юли съставният показател „бизнес климат в строителството“ нараства с 1,3 пункта в резултат на по-благоприятните оценки на строителните предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ остава приблизително на нивото си от юни. Мненията на търговците на дребно относно поръчките към доставчиците през следващите три месеца се подобряват. През юли съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ намалява с 5,7 пункта, което се дължи на изместване на очакванията на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца от „по-добро“ към запазване на „същото“.

7. Цени на производител

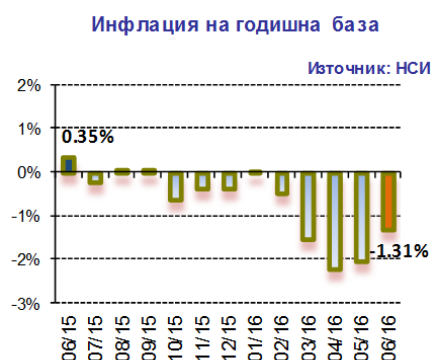
Общият индекс на цените на производител през юни 2016 нараства с 0.6% спрямо предходния месец

Общият индекс на цените на производител през юни 2016 нараства с 0.6% спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани в преработващата промишленост с 1.0%, докато намаление е отчетено в добивната промишленост - с 2.5%, и при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 0.2%. Общият индекс на цените на производител през юни 2016 намалява с 4.5% в сравнение със същия месец на 2015 година. Спад на цените е регистриран при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ - с 5.4%, в преработващата промишленост - с 4.3%, и в добивната промишленост - с 4.2%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юни 2016 е с 0.4% над равнището от предходния месец. Нарастване на цените е регистрирано в преработващата промишленост - с 0.7%, в добивната промишленост - с 0.1%, докато при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и газ няма изменение. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юни 2016 спада с 4.2% в сравнение със същия месец на 2015 година. Индексът на цените на производител на международния пазар през юни 2016 нараства с 0.8% в сравнение с предходния месец. Индексът на цените на производител на международния пазар през юни 2016 намалява с 5.0% в сравнение със същия месец на 2015 година.

8. Инфлация

Индексът на потребителските цени за юни 2016 спрямо май 2016 е 99,9%, т.е. месечната инфлация е минус 0,1%

Индексът на потребителските цени за юни 2016 спрямо май 2016 е 99,9%, т.е. месечната инфлация е минус 0,1%. Инфлацията от началото на годината (юни 2016 спрямо декември 2015) е минус 1,1%, а годишната инфлация за юни 2016 спрямо юни 2015 е минус 1,3%. Средногодишната инфлация за периода юли 2015 - юни 2016 спрямо периода юли 2014 - юни 2015 е минус 0,8%. Хармонизираният индекс на потребителските цени за юни 2016 спрямо май 2016 е 100,1%, т.е. месечната инфлация е 0,1%. Основна причина за увеличението на общия ХИПЦ, който измерва изменението на цените на стоките и услугите, използвани от всички домакинства на територията на страната. Инфлацията от началото на годината (юни 2016 спрямо декември 2015) е минус 1,3%, а годишната инфлация за юни 2016 спрямо юни 2015 е минус 1,9%. Индексът на цените за малката кошница за юни 2016 спрямо май 2016 е 99,2%, а от началото на годината (юни 2016 спрямо декември 2015) е 99,6%.

9. Безработица

През юни безработицата продължава да намалява до 8.4%

През юни безработицата продължава да намалява до 8.4%. В сравнение с юни 2015 равнището на безработица е значително по-ниско – с 1.2 процентни пункта. Намалението спрямо май 2016 е с 0.3 процентни пункта, като тенденцията, характерна за активния летен сезон, се запазва за трети пореден месец. Към 30.06.2016 г. в бюрата по труда са регистрирани 274 276 безработни лица. Спрямо май те намаляват с 11 970 лица. На годишна база, в сравнение с юни 2015 г., безработните са значително по-малко – с 41 425 лица. На работа през юни 2016 са постъпили общо 22 535 безработни лица, от които 20 798 – на първичния пазар на труда. В бюрата по труда са заявени 18 263 свободни работни места на първичния пазар. От тях частният сектор е обявил 13 434, които са близо 74% от всички заявени свободни работни места през месеца.

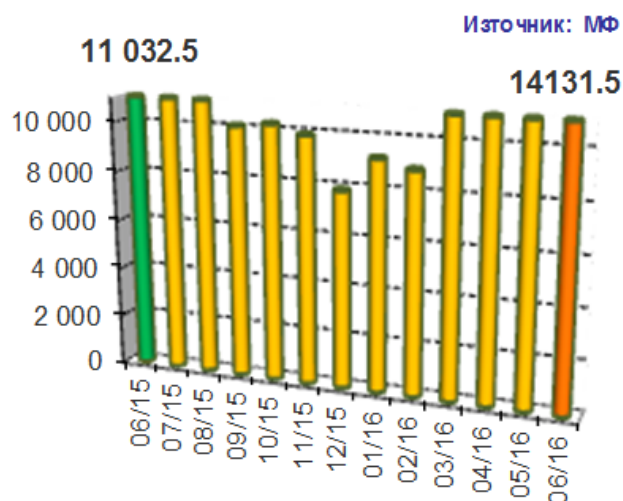
III. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

1. Държавен бюджет

По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към месец юни 2016 е положително в размер на BGN 3 071,2 млн.

По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към месец юни 2016 е положително в размер на BGN 3 071,2 млн. (3.4% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на BGN 1 665,3 млн. и излишък по европейските средства в размер на BGN 1 405,9 млн. Това е най-значителното превишение на приходите над разходите по КФП за първото полугодие на годината от 2008 до сега. За сравнение за първото полугодие на 2015 бе отчетен излишък по КФП в размер на BGN 889,5 млн. (1.0% от БВП), което означава, че като относителен дял в БВП бюджетната позиция се подобрява с 2,4 процентни пункта. Факторите за подобриеното на бюджетната позиция продължават да бъдат по-високите приходи и свиването на разходите спрямо същия период на предходната година. Освен добрите параметри по приходите по националния бюджет влияние върху текущото салдо по КФП оказват и сметките за средства от ЕС, където превишението на приходите над разходите представлява 1.6 % от прогнозния БВП. Постъпилите приходи и помощи по консолидираната фискална програма (КФП) към юни 2016 г. са в размер на BGN 17 709,5 млн. или 53.6% от годишните разчети. Съпоставено с първото полугодие на 2015 приходите и помощите нарастват с BGN 1 405,9 млн. (8.6%). Ръстът спрямо предходната година се дължи на по-високите данъчни и неданъчни приходи, които нарастват с BGN 1 472,1 млн., докато постъпленията в частта на помощите (възстановени средства от Европейската комисия) са с BGN 66,2 млн. по-малко. Въпреки това изпълнението на приходите от помощи спрямо разчета за годината е добро, като постъпленията от помощи от страната и чужбина, основно възстановени сертифицирани разходи от края на 2015 по Оперативните програми и фондовете на ЕС за стария програмен период 2007-2013 и постъпили аванси от ЕК по новия програмен период 2014-2020, са в размер на BGN 1 932,4 млн., което представлява 76.0% от годишния разчет. Общата сума на данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) възлиза на BGN 13 488,9 млн., което представлява 51.9% от планираните за годината приходи. Съпоставено с юни 2015 данъчните постъпления нарастват номинално с 9.8% (BGN 1 202,8 млн.). В структурно отношение най-значителен ръст се отчита при постъпленията от косвени данъци. Приходите от преки данъци са в размер на BGN 2 538,9 млн. или 54.2% от предвидените в ЗДБРБ за 2016, като спрямо първото полугодие на 2015 г. нарастват със BGN 174,4 млн. (7.4%). Приходите от косвени данъци са в размер на BGN 6 834,6 млн., което е 51.5% от разчетите по ЗДБРБ за 2016. Съпоставено с предходната година постъпленията в групата нарастват със BGN 794,5 млн. (13.2%). Постъпленията от ДДС за първите шест месеца на годината са в размер на 4 355,6 млн. лв. или 51,8% от планираните за годината. Съпоставени с предходната година приходите от ДДС нарастват с BGN 409,3 млн. Размерът на невъзстановения ДДС към края на юни е BGN 122,9 млн. Ръст се отчита и при приходите от акцизи, които възлизат на BGN 2 380,6 млн. (510% от разчетените за годината), като спрямо юни 2015 нарастват с 18.6% или BGN 373,9 млн. Постъпленията от мита са BGN 83,6 млн. или 55.7% от разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на BGN 591,0 млн. или 64.8% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски са BGN 3 524,3 млн., което представлява 49.4% от разчетените за годината. Съпоставено с предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 5.1% (BGN 172.4 млн.). Неданъчните приходи са в размер на BGN 2 288.2 млн., което представлява 51.1% изпълнение на годишните разчети или с 269,3 млн. (13.3%) повече спрямо края на месец юни 2015 година. Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към юни 2016 възлизат на BGN 14 638,3 млн. лв., което е 42.0% от годишните разчети. За сравнение разходите по КФП към юни 2015 бяха в размер на BGN 15 414,0 млн. По-ниското усвояване на разходите през първите шест месеца на годината е свързано преди всичко със забавяне при някои капиталови разходи (основно по сметките за средства от ЕС), което се дължи от една страна на ниското усвояване през началния етап на изпълнение на проектите по новия програмен период 2014-2020, и от друга - на изместване на голяма част от капиталовите разходи в последното тримесечие на годината, поради технологични и процедурни фактори. Нелихвените разходи са в размер на BGN 13 879,7 млн., което представлява 42.6% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към юни 2016 са в размер на BGN 13 012,7 млн. (49.1% от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на BGN 867,1 млн. (14.2% от разчетите към ЗДБРБ за 2016). Лихвените плащания са в размер на BGN 361,2 млн. или 45.0% от планираните за 2016 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към юни 2016 от централния бюджет, възлиза на BGN 397,4 млн., което е в съответствие с действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000, изменен с Регламент № 2018/2004, Регламент № 105/2009 и Регламент № 1377/2014, за прилагане на Решение 2007/436/ЕО. Размерът на фискалния резерв към 30.06.2016 е BGN 14,1 млрд. , в т.ч. BGN 12,6 млрд. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и BGN 1,5 млрд. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

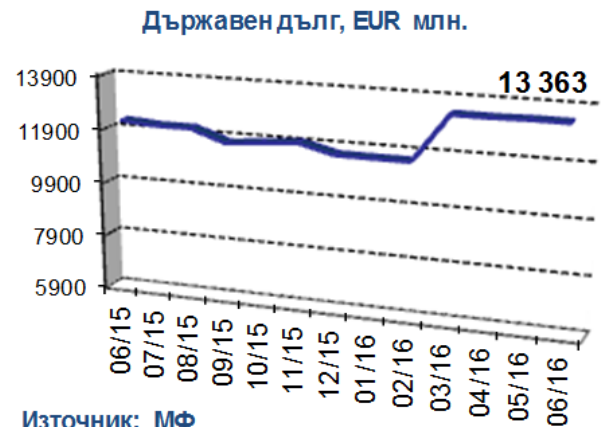
Фискален резерв (BGN млн.)

2. Държавен дълг

Съгласно водения от МФ официален регистър на дълга, дългът на подсектор „Централно управление“ към края на юни 2016 възлиза на EUR 13 363,0 млн.

Съгласно водения от МФ официален регистър на дълга, дългът на подсектор „Централно управление“ към края на юни 2016 възлиза на EUR 13 363,0 млн. Вътрешните задължения са в размер на EUR 3 508,5 млн., а външните - в размер на EUR 9 854,6 млн. В края на отчетния период делът на дълга на подсектор „Централно управление“ към брутния вътрешен продукт (БВП) възлиза на 29.3%, като делът на вътрешния дълг е 7.7%, а на външния дълг – 21.6%. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 26.3%, а външните - от 73.7%. Валутната структура на дълга към края на месеца се разпределя както следва: 78.9% в евро, 20.2% в левове, 0.6% в щатски долари и 0.2% в други валути. Извършените плащания по дълга на подсектор „Централно управление“ към края на юни са в размер на BGN 1 382,8 млн. лева, от които BGN 1 045,5 млн. лв. погашения по главници и 337,3 млн. лв. лихви. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ през юни достига до EUR 208,3 млн., от които EUR 31,9 млн. са вътрешните гаранции, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП е в размер на 0.5%.

Източник: МФ
Теглене на данни чрез: CEIC Data Manger

IV. ПАРИЧЕН СЕКТОР

През юни 2016 широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 8,9% при годишно нарастване от 8,1% през май 2016 година

През юни 2016 широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 8,9% при годишно нарастване от 8,1% през май 2016 година. В края на юни 2016 широките пари са BGN 75,525 млрд. (83,3% от БВП) при BGN 74,463 млрд. към май 2016 (82,1% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през юни т. г. с 15% на годишна база (14,2% годишен ръст през май 2016 година). В края на юни 2016 депозитите на неправителствения сектор са BGN 64,886 млрд. (71,6% от БВП), като годишното им увеличение е 9,5% (8,8% годишно повишение през май 2016 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са BGN 17,901 млрд. (19,7% от БВП) в края на юни 2016 година. В сравнение със същия месец на 2015 те се увеличават с 12,9% (13,5% годишно повишение през май 2016 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 28,7% на годишна база през юни 2016 година (15,9% годишно повишение през май 2016) и в края на месеца достигат BGN 3,658 млрд. (4% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са BGN 43,327 млрд. (47,8% от БВП) в края на юни 2016 година. Те се увеличават с 6,8% спрямо същия месец на 2015 (6,5% годишно нарастване през май 2016 година). Нетните вътрешни активи са BGN 46,440 млрд. в края на юни 2016 година. Те се понижават с 3,6% спрямо същия месец на 2015 (2,5% годишно намаление през май 2016 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 48,352 млрд. и се понижава спрямо юни 2015 с 3,5% (2% годишно намаление през май 2016 година). На годишна база вземанията от неправителствения сектор се понижават с 0,8%, достигайки BGN 50,973 млрд. (1% годишно намаление през май 2016 година). В края на юни 2016 кредитите за неправителствения сектор са BGN 49,961 млрд. (55,1% от БВП) при BGN 49,326 млрд. към май 2016 (54,4% от БВП). През юни 2016 те намаляват на годишна база с 0,6% (0,9% годишно понижаване през май 2016 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е BGN 185,2 млн. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са BGN 217,6 млн. (в т. ч. BGN 33,9 млн. лв. през юни 2016 година), а обратно изкупените кредити – BGN 32,4 млн. (в т. ч. BGN 3,5 млн. през юни 2016 година). Кредитите за Нефинансови предприятия се понижават с 1,5% на годишна база през юни 2016 (1,1% годишно намаление през май 2016) и в края на месеца достигат BGN 30,315 млрд. (33,4% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са BGN 18,174 млрд. (20% от БВП) в края на юни 2016 година. Спрямо същия месец на 2015 те намаляват с 0,7% (1% годишно понижаване през май 2016 година). В края на отчетния месец жилищните кредити са BGN 8,713 млрд. и нарастват на годишна база с 0,2% (0,05% годишно увеличение през май 2016 година). Потребителските кредити възлизат на BGN 7,250 млрд. и се понижават с 1,3% спрямо юни 2015 (1,8% годишно намаление през май 2016 година). На годишна база другите кредити се увеличават с 4,9% (2,5% годишно повишение през май 2016), като достигат BGN 758,8 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са BGN 1,472 млрд. (1,6% от БВП) в края на юни 2016 година. В сравнение с юни 2015 те се увеличават с 25% (7,9% годишно повишение през май 2016 година). Нетните чуждестранни активи са BGN 48,557 млрд. в края на отчетния месец при BGN 46,996 млрд. в края на май 2016 година. На годишна база те нарастват с 25,3% при ръст от 20,6% през май 2016 година. През юни 2016 чуждестранните активи се увеличават с 18,3% (14,5% годишен ръст през май 2016), като достигат BGN 57,392 млрд. Чуждестранните пасиви са BGN 8,835 млрд. и на годишна база намаляват с 9,4% (10,2% годишно понижаване през май 2016 година).

V. КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Първата половина на юни донесе силна доза позитивизъм за Българска фондова борса като основният индекс SOFIX достигна рекордни за 2016 нива, отбелязвайки нов връх за годината от 461,6 пункта

Първата половина на юни донесе силна доза позитивизъм за Българска фондова борса като основният индекс SOFIX достигна рекордни за 2016 нива, отбелязвайки нов връх за годината от 461,6 пункта. Но оптимизмът на инвеститорите бързо беше охладен от новината за решението на Великобритания да напусне Европейския съюз. Решението от референдума на британците беше неочаквано и предизвика вълна от разпродажби, но въпреки това SOFIX успя да завърши месеца на зелено, отчитайки ръст от 3,22% на месечна база. Другите два по-широки индекса, BGBX40 и BGTR 30, също записаха ръстове за месеца - 1,57% и 2,48% съответно, но също както и при SOFIX, те не бяха достатъчни, за да компенсират загубите от началото на годината. Сред най-добре представилите се и по-ликвидни за месеца акции, се наредиха книгата на Първа инвестиционна банка АД (+29,6%), Албена инвест холдинг АД (+19,1%), Химимпорт АД (+15,8%) и Проучване и добив на нефт и газ АД (+11,6%).

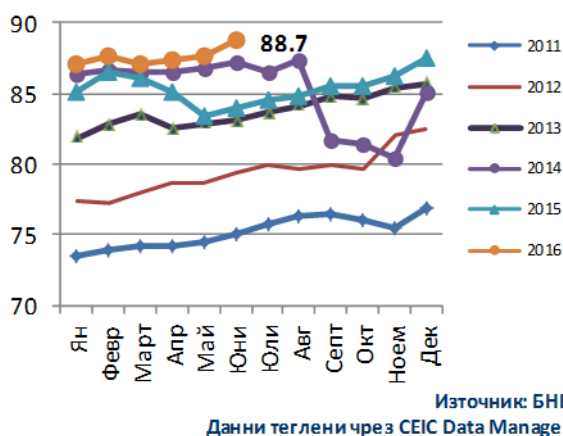
Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
06.2015	485.3	95.6	94.3	391.3
07.2015	473.6	93.6	95.7	387.5
08.2015	459.4	91.0	96.3	381.6
09.2015	442.3	88.4	95.1	364.3
10.2015	446.9	89.9	95.6	370.0
11.2015	435.6	88.0	94.9	363.6
12.2015	460.9	92.8	97.0	383.8
01.2016	448.4	90.7	98.3	371.4
02.2016	447.4	89.9	100.5	373.4
03.2016	446.4	89.4	100.0	373.0
04.2016	442.6	89.1	100.3	372.0
05.2016	441.3	87.8	101.4	368.7
06.2016	455.6	89.2	102.2	377.8

Източник: Българска фондова борса-София

VII. БАНКОВ СЕКТОР

През второто тримесечие на 2016 основните финансови показатели на банковата система се запазват на нива, осигуряващи стабилност и растеж на банковата дейност

Активи в банковата система млрд. лева

През второто тримесечие на 2016 основните финансови показатели на банковата система се запазват на нива, осигуряващи стабилност и растеж на банковата дейност. През периода април – юни са увеличени депозитите, кредитите и балансовият капитал, като същевременно е отчетен растеж на ликвидните активи. Към 30 юни ликвидните активи достигат BGN 27,8 млрд., а коефициентът, изчисляван по Наредба № 11 на БНБ, е 36.64%. В структурата на ликвидните активи най-голям остава дялът на паричните средства и парични салда при БНБ (48.0%). През първата половина на 2016 банковият сектор реализира BGN 773 млн. печалба, като размерът ѝ е с BGN 270 млн. по-голям от отчетения към 30 юни 2015. Подобреният финансов резултат се дължи главно на повишените печалби от финансови активи на разположение за продажба, на по-ниската обезценка и на намалените разходи за лихви. Към 30 юни 2016 натрупаната обезценка по кредити и вземания в банковата система възлиза на BGN 326 млн. (при BGN 416 млн. година по-рано). Общата сума на активите през второто тримесечие нараства с BGN 1,5 млрд. (1.7%) и в края на юни е 88,7 млрд. лв. Най-съществен е растежът на кредитите и авансите – BGN 974 млн. (1.8%), които заемат 62.2% в общата сума на активите на банковия сектор. Ценните книжа се увеличават с BGN 208 млн. (1.7%), основно в портфейлите на разположение за продажба и държани до падеж. Спрямо края на март дялът на дълговите и на капиталовите инструменти в общата сума на активите на банковата система се запазва – 14.3%. Позицията пари и парични салда в централни банки и други депозити на виждане намалява с BGN 39 млн. (0.2%), но в края на периода дялът ѝ остава висок – 18.5% от активите на банковия сектор. Тримесечният прираст на brutния кредитен портфейл на банковия сектор (без кредитите и авансите за секторите „централни банки“ и „кредитни институции“) възлиза на 588 млн. лв. (1.1%). Кредитите за нефинансови предприятия се увеличават с BGN 254 млн., а тези за други финансови предприятия – със BGN 130 млн. Кредитирането на домакинства също отчита увеличение, формирано от растежа и при двата сегмента – жилищните ипотечни кредити (с BGN 58 млн.) и потребителските заеми (със BGN 103 млн.). В края на тримесечието brutният размер на необслужваните кредити и аванси в банковата система е BGN 10 592 млн. (при BGN 10 735 млн. към 31 март 2016). Общият размер на депозитите в банковата система в края на юни е BGN 75,2 млрд., или с BGN 1,5 млрд. (2.0%) повече спрямо края на първото тримесечие на годината. Ресурсът от други финансови предприятия е увеличен с BGN 627 млн. (17.9%), а този от нефинансови предприятия – с BGN 590 млн. (3.1%). Депозитите от домакинства нарастват с BGN 547 млн. (1.2%). През периода намаляват привлечените средства от сектор „държавно управление“ и от кредитни институции (общо с BGN 253 млн.). В структурата на общите депозити определяща роля имат средствата от местни източници (резиденти) – 90.5%, като основният дял е формиран от привлечения ресурс от домакинства. Собственият капитал в баланса на банковата система в края на полугодieto е BGN 11,8 млрд. През периода април – юни той е повишен със BGN 162 млн. (1.4%). Положителен принос за прираста има увеличението на печалбата, на другите резерви и на внесените капитал.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

ВЪНШЕН СЕКТОР
ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В Европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от Европейската система на централните банки и Европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износът на стоки за първите два месеца на 2015 е в размер на 3483.1 млн. EUR, като се увеличава с 249.1 млн. EUR (7.7%) в сравнение със същия период на 2014 (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 възлиза на 3856.9 млн. EUR, като се повишава с 58.9 млн. EUR (1.6%) спрямо същия период на 2014 (3797.9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 търговското салдо е отрицателно в размер на 373.8 млн. EUR (0.9% от БВП), като дефицитът намалява със 190.2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1.3% от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53.9 млн. EUR (при 94.7 млн. EUR за февруари 2014). За януари – февруари 2015 преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128.2 млн. EUR (при 137.7 млн. EUR за януари – февруари 2014). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9.4 млн. EUR (при 5.7 млн. EUR за февруари 2014). За януари – февруари 2015 преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16.6 млн. EUR (при положителни в размер на 108.7 млн. EUR за януари – февруари 2014). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публикацията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната

система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСПП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Националният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време а едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на EURпейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент,

наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90%. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на EUR пейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90%. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010. За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN. След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсации на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж "Методология за оценка на статии „Пътувания“, "Пътнически транспорт" и "Компенсация на наетите - кредит" на платежния баланс на България" (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услуги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на Европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, преобладаващи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и

неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информацията от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички трансакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10% от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната трансакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи трансакции между тях. Трансакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива трансакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж "European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report", March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10% от дяловия/ акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват трансакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен

баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дълг

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсевите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – ПРОИЗВОДСТВЕН МЕТОД - НАЦИОНАЛНО НИВО

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брунтата добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - МЕТОД НА ДОХОДИТЕ - НАЦИОНАЛНО НИВО

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - РАЗХОДИ ЗА КРАЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ - НАЦИОНАЛНО НИВО

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват

потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

НАБЛЮДЕНИЕ НА БИЗНЕС ТЕНДЕНЦИИТЕ В ПРОМИШЛЕНОСТТА, СТРОИТЕЛСТВОТО, ТЪРГОВИЯТА И УСЛУГИТЕ

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетирането на мениджърите се провежда два пъти в та - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната . Въз основа на данните, получени от октомврийското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната , както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата .

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Наблюдението събира информация за мненията на потребителите по въпроси, свързани с тяхното финансово състояние, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията и други. Предлаганите варианти на отговор са представени в петстепенна категорийна скала. Получените резултати са под формата на баланси, които от своя страна се изчисляват като разлика между относителните дялове на позитивните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0.5. Съставният показател на доверието се изчислява като средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние и спестяванията на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени (ИПЦ) е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в t се изчислява при структура на разходите от $t-1$.

ХАРМОНИЗИРАНИ ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ) е сравнима мярка на инфлацията на страните от

ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към EURзоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в t се изчислява с тегла от $t-3$.

ИНДЕКСИ НА ПРОМИШЛЕНОТО ПРОИЗВОДСТВО, ИНДЕКСИ НА ОБОРОТА В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ВЪТРЕШНИЯ И НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ПАЗАР В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между брунтите чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Брунтите чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Брунтите чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

НАБЛЮДЕНИЕ НА БИЗНЕС ТЕНДЕНЦИИТЕ В ПРОМИШЛЕНОСТТА, СТРОИТЕЛСТВОТО, ТЪРГОВИЯТА И УСЛУГИТЕ

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетирването на мениджърите се провежда два пъти в годината – през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомврийското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Наблюдението събира информация за мненията на потребителите по въпроси, свързани с тяхното финансово състояние, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията и други. Предлаганите варианти на отговор са представени в петстепенна категорийна скала. Получените резултати са под формата на баланси, които от своя страна се изчисляват като разлика между относителните дялове на позитивните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0.5. Съставният показател на доверието се изчислява като средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние и спестяванията на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени (ИПЦ) е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в t се изчислява при структура на разходите от $t-1$.

ХАРМОНИЗИРАНИ ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ) е сравнима мярка на инфлацията на страните от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към EURзоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в t се изчислява с тегла от $t-3$.

ИНДЕКСИ НА ПРОМИШЛЕНОТО ПРОИЗВОДСТВО, ИНДЕКСИ НА ОБОРОТА В ПРОМИШЛЕННОСТТА

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

ИНДЕКСИ НА ЦЕНИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ВЪТРЕШНИЯ И НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ПАЗАР В ПРОМИШЛЕННОСТТА

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произведени и продадени от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно

изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

РАБОТНА СИЛА

Наблюдението на работната сила е извадково и се провежда непрекъснато, като осигурява тримесечни и годишни данни за икономическата активност на населението на възраст 15 и повече навършени години. То обхваща обикновените домакинства в България. Характеристиките на всяко анкетирано лице се отнасят за състоянието му през определена календарна седмица, което се определя като наблюдаван период.

Икономически активното население (работната сила) включва всички заети и безработни лица.

Заети са лицата на възраст 15 и повече навършени години, които през наблюдавания период, които: 1) извършват работа дори за един час, за което получават работна заплата или друг доход; 2) не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради болест, годишен отпуск, отпуск при раждане на дете, родителски отпуск, стачка или друг трудов спор и други.

Безработни са лицата на възраст от 15 до 74 навършени години, които: 1) нямат работа през наблюдавания период; 2) активно търсят работа през период от четири седмици, вкл. наблюдавания период, или вече са намерили работа, която очакват да започнат до три месеца след края на наблюдавания период; 3) имат възможност да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

Икономически неактивни (лица извън работната сила) са лицата на 15 и повече навършени години, които не са нито заети, нито безработни през наблюдавания период.

Коефициент на икономическа активност - относителен дял на икономически активните лица от населението в същата възрастова група.

Коефициент на заетост - относителен дял на заетите лица от населението в същата възрастова група.

Коефициент на безработица - относителен дял на безработните лица от икономически активното население.

Коефициент на неактивност - относителен дял на икономически неактивните лица от населението в същата възрастова група.

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и brutните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва brutните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банков резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите

резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Паричният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклассифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100

SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1

март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Бorsата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Бorsата не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

ПАЗАРНИ ЦЕНИ НА ЖИЛИЩА

Статистическото изследване е предназначено за изчисляване на ценови индекси на жилища (апартаменти), построени по стандартни проекти и сравними по предварително определени параметри, постоянни в процеса на наблюдението. Целта е получаване на представителни данни за средни цени и индекси на жилища в областните градове и общо за страната. Обект на изследването са цените на реално продадени жилища (апартаменти) в областните градове. Данните дават възможност да се сравни общото ценово изменение на жилищата за текущото тримесечие спрямо предходното, а също така и за по-дълъг период.

Статистическите данни за новопостроените жилищни сгради и жилища са разработени на базата на тримесечна информация, получавана от общинските администрации.

В обхвата на наблюдението се включват новопостроените жилищни сгради с одобрен приемателен протокол обр. 16 или издадено разрешение за ползване съгласно Наредба № 2/31.07.2003 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Жилищната площ включва площта на стаите за живеене, спалните, нишите за спане, столовите, стаите за дневно престояване, стаите, ползвани като работни кабинети и библиотеки на научни работници, гостните, холовете, но не включва площта на кухните.

Спомагателната площ включва площта на спомагателните помещения, стаите и кухните с площ по-малка от 4 кв. м, вестибюлите с портал и друга преграда, коридорите, антретата, баните, тоалетните, килерите, дрешниците, другите спомагателни помещения (сушилни, перални, балкони и лоджии) независимо от големината на площта им.

Площта на кухните над 4 кв. м е посочена отделно.

Полезната площ на жилището представлява сума от жилищната и спомагателната площ и площта на кухните.

Средната полезна площ на жилището е отношение на полезната площ към броя на жилищата.

Информация в бюлетина е изцяло заимствана от надеждни институционални източници както следва Българска народна банка, Национален статистически институт, Министерство на финансите, Национална агенция по заетостта, Българска фондова борса. Поради това Обединена Българска Банка не може да се ангажира официално с прецизността и пълнотата на използваните данни. Този материал не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти. Повече информация по темата на предложеното изследване можете да получите при допълнително поискване. За контакти Главен анализатор, Христо Димитров тел. (359 2) 811 2982 e-mail dimitrov_hr@ubb.bg.